

heeft er zich dan ook vrijelijk van bediend, totdat, door omstandigheden daartoe genoodzaakt, de kerk van Rome in 1738 brak met de Vrijmetselarij. Deze afscheiding was echter niet ter wille van den godsdienst, zooals die in de loge geleerd werd, maar omdat de loge onder de leiding der Jezuiten, dreigde sterker te worden, ook in politieke macht, dan de kerk. Doordat het werk der Jezuiten nu aan het licht kwam en de gouvernementen der verschillende Europeesche rijken hen zelfs buiten hun land deden verbannen, zag Paus Clemens XII zich genoodzaakt op den 31sten Juli 1773 de orde der Jezuiten af te schaffen. Sedert dien tijd is die echter weer hersteld, en werkt zij thans meer in samenwerking met de Ridders van Columbus, een geheim genootschap, maar dan alleen voor Roomschen.

Wat we hun ethiek mogen noemen, de betrekking tot hun medemenschen, afgedacht van de beperkte zedeleer welke men den leden der loge onderling leert en welke in strijd is met het Woord Gods, is het zoeken naar de verkrijging van wereldmacht. De Vrijmetselarij dankt deze ethiek aan den geest der Jezuiten.

Hun filosofie is die der Jezuiten, en mag gerust opgesomd worden in de leuze: „het doel heiligt de middelen“. Dit komt vooral uit in de eeden, welke den leden worden afgeëischt bij het nemen van de verschillende graden. Wat ook het geheim van een medelid moge zijn, moord of verraad, dat geheim moet even zoo zorgvuldig bewaard worden in den boezem van hem die dit te weten is gekomen, als van dengene die zich daaraan heeft schuldig gemaakt. Zoo wordt alle recht verkeerdt. Alle algemeene kennis, die de loge haren leden geeft, zoowel als de welsprekendheid, waarin zij die leden oefent, moet dienen ter bereiking van dat doel, n.l.: een soort van geestelijke wereldmacht. Deze wereldmacht beheerscht allereerst den persoon, daarna het gezin, school en kerk, de maatschappij in alle sferen, zooals handel en nijverheid, den staat, ja het geheele leven.

GERARD M. VAN PERNIS.

Onze Zendingsroeping.

Er is alle reden tot dankbaarheid dat we in dezen tijd opnieuw onze zendingsroeping mogen indenken.

De situatie, waarin we nu verkeerden sinds de capitulatie van Japan is van dien aard, dat we met intens verlangen uitzien naar berichten uit ons Indië. We verkeerden in de grootste spanning niet alleen over onze familie en vrienden, maar vooral over den stand van het werk der zending. Toch leven we in het sterke geloof dat de Heere Zijn werk instand gehouden heeft. We zullen ons straks weer verblijden mogen over de wonderen van Zijn hand, dat de kerken daar in stand gebleven zijn.

We schrijven anders wel in een elken dag veranderende situatie. De laatste berichten over de toestanden op Java vervullen ons toch wel met eenige zorg. De politieke kwesties zijn van dien aard, dat we wel op de hoogte ons dienen te stellen van een en ander. Al is het alleen maar over de kwestie hoe we voortaan Indië zullen moeten noemen. Velen willen niets liever dan den naam Indonesië invoeren. Opdat ook op deze wijze duidelijk zou worden het principieele verschil in de verhouding van Nederland en Indië. Het gaat immers om de nieuwe staatkundige verhouding in ons Koninkrijk der Nederlanden. Maar terecht heeft iemand er al op gewezen, dat H.M. onze Koningin in Haar beroemd geworden rede van 7 December 1942 toch den naam Dutch East-Indies, dat is, Nederlandsch Indië heeft gebruikt en niet Indonesië. (J. W. Meyer Ranneft. De weg voor Indië, bl. 12, 44.) Voor eenige citaten uit deze rede verwijzen we naar het nummer van 17 Augustus 1945 van J. M. in een artikel van Max van Pol, Opbouw van het Koninkrijk. Dat koninklijk gebruik is voorloopig beslissend en we zullen er goed aan doen ook voorloopig ons zoo uit te drukken. We hebben overigens wel zeer rekening te houden met de sterke actie van de Perhimpunan Indonesia, welke in haar weekblad Indonesia groote waarde blijkt te hechten aan den nieuwen naam. Het loont zeer de moeite de wekelijksche lectuur te vol-

gen. Al zal het overweging verdienen als tegenwicht te lezen het maandblad De Opdracht. Nu we het toch over lectuur over Indië hebben, willen we opmerken hoe de weekbladen in eigen rubrieken de aandacht van ons volk vragen voor de gewichtige veranderingen in het verre gebiedsdeel van ons Rijk. Niemand kan zich verontschuldigen met te zeggen, dat hij er niets van kan weten. Het is goed even in dit verband vast te leggen de uitdrukkelijke verklaring, dat Nederlandsch Indië zelfstandig wil zijn en in volledig deelgenootschap met Nederland wil leven. Ik citeer in het engelsch onze Vorstin wanneer zij opmerkt: I feel convinced that after the war it will be possible to reconstruct the Kingdom on the solid foundation of a complete partnership which will mean the consummation of all that was developed in the past. Reeds deze aangestipte kwesties doen ons zien dat we leven in een veranderende en dagelijks veranderende politieke wereld.

Niet alleen de politieke situatie vraagt onze bezinning, niet minder de grondige gewijzigde kerkelijke situatie. Ik denk b.v. aan de houding welke de Nederlandsch Hervormde Kerk zal gaan moeten aannemen tegenover „Oegstgeest“. En ik herinner aan de debatten gehouden op de laatste zittingen van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland te Utrecht. Daar werd herinnerd aan enkele actuele zendingsvragen op het zendingsveld, als de volkomen veranderde situatie na den oorlog in Indonesië, de zendingsvelden, welke door de duitsche zendelingen werden bearbeid (de Bataklanden), en de verhoogde belangstelling van Australië voor Indonesië als zendingsveld. Ook de vraag van de methode van werken komt opnieuw in het centrum. Ik maak melding van het bericht dat het voornemen bestaat om in October een groote strategische zendingsconferentie te houden, waar de huidige stand van zaken onder de oogen zal moeten worden gezien.

En dan kom ik onvermijdelijk tot de gewijzigde situatie in ons eigen kerkelijk leven. Hoe staan onze kerken ten aanzien van de groote zendingsroeping? Ge weet wellicht reeds dat onze gescheiden broeders uitzien naar wat wij van plan zijn te gaan doen. Zooals prof. Bavinck moet gezegd hebben: „Belangrijk is ook de vraag, wat de vrijgemaakte kerken ten aanzien van de zending zullen gaan doen“.

Actueel is ons onderwerp dus wel, in dezen tijd, in deze situatie. En zoo mogen we er dus dankbaar voor zijn dat we gedwongen worden ons opnieuw rekenschap te geven van onze zendingsroeping. Immers met het vervullen van deze roeping staat of valt de kerk van Christus in deze wereld. Het bestaansrecht der kerk staat op het spel. Een kerk welke niet gehoorzaam is aan de opdracht van Christus verzaakt haar roeping, verspeelt haar plaats. Hoe goed is het daarom niet, dat we terstond onze aandacht hebben te richten op het wereldwijde werk van onzen Heere Jezus Christus. Dan gaan we leven in Zijn toekomstverwachting. Bij het licht der Schrift gaan we zien hoe we leven in een eschatologischen tijd, welke apocalyptische trekken gaat vertoonen. Zoo willen we in enkele artikelen onze roeping ten aanzien van de zending gaan indenken, in het licht van Christus' zendingsbevel. Het geeft rust ook in dezen tijd op Hem te zien en op Zijn werk te letten, en dan zullen we ons verheugen dat Hij ook ons gebruiken wil voor de vergadering van Zijn kerk. Want wat is er nog een geweldige taak te vervullen. In het groote verslag van de laatste internationale zendingsconferentie te Tambaram deel III is een apart hoofdstuk gewijd aan de Unfinished Task. (bl. 296-311). De Harder heeft in zijn fijne brochure Evangelieverbreiding en Toekomstverwachting, bl. 56 vv ook op die onvoltooid taak gewezen.

In de volgende artikelen willen we dan de aandacht vragen voor den zendingsarbeid, de zendingsopdracht, het zendingsambt, de zendingsmethode, het zendingssterrein en de zendingsbelofte. Het spreekt vanzelf dat slechts schetslijnen kunnen worden getrokken. Maar het kan wellicht ons brengen tot nadere bezinning op een en ander. Voor gedachtenwisseling staan we open. En we stellen ons voor dat bespreking van in te komen vragen ook een plaats kan vinden in ons blad.

Rotterdam.

D. K. Wielenga.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Salus publica suprema lex?

In het kerkelijk leven van de laatste jaren hebben we ondervonden de heillooze gevolgen van de toepassing der spreuk: Salus ecclesiae suprema lex, d.w.z.: Het heil der kerk is de hoogste wet. Op grond van deze spreuk heeft men het geoorloofd geacht de wet voor het kerkelijk leven (de K.O.) niet slechts in een bepaald concreet geval opzij te zetten naar de letter doch ook te verloochenen naar den geest.

Er is a.b.w. een tegenstelling geconstrueerd tusschen het heil, het welzijn der kerk aan den eenen kant en de wet voor het kerkelijk samenleven (de K.O.), die toch is afgelezen uit het Woord Gods, aan den anderen kant. Er is een wet gesteld boven de wet en deze nieuwe wet doorbreekt de oude.

Er kan zeer zeker een juist gebruik worden gemaakt van deze spreuk, n.l. dan wanneer het erom gaat positie te kiezen tegen het wetticisme. Het wetticisme maakt de wet los van den wetgever, stelt de wet apart, op zichzelf, en gaat in het betrachteren van de wet niet den wetgever dienen en verheerlijken, doch vergoddelijkt de wet en verheerlijkt de gehoorzaamheid en den gehoorzamer aan de wet.

Zoo kan op wetticistische wijze de kerkenorde worden betracht, met verheerlijking van de orde en met verwaarloozing van de kerk.

Dan kan het goeden zin hebben om bovengenoemde spreuk op te heffen, niet teneinde een tegenstelling tusschen het heil der kerk en de wet der kerk in het leven te roepen, maar teneinde het waarachtig kerkbelang, en daarin den Koning der kerk te dienen, met verwerping van het wetticisme.

Ook op het terrein van het staatsleven heeft de spreuk van het algemeen belang opgeld gedaan: Salus publica suprema lex, d.w.z.: Het staatsbelang is de hoogste wet. Groen van Prinsterer heeft op 31 Augustus 1840 in de Dubbele Tweede Kamer daaraan eenige woorden gewijd. Hij sprak als volgt: „Het revolutionnaire systeem kent aan den Staat de bevoegdheid toe om zich, in het algemeen belang, boven alle belangen niet slechts, maar boven alle rechten te stellen. Dit is niet de spreuk „salus publica suprema lex“, gelijk zij, in een gezonden zin, nuttigheid heeft, het is de leer van het *salut public* (algemeen welzijn B. J.), gelijk ze in Frankrijk en elders zich ontwikkeld heeft in de vernietiging van elk zelfstandig aanwezen en in de daarstelling eener centralisatie die alles in zich opneemt en verslindt“ (aangehaald uit Mr D. P. D. Fabius, Wezen en practijk der vrijheid blz. 29).

Ook in de staatkunde kan deze spreuk haar goede betekenis hebben. Wanneer we maar vasthouden aan het eigen karakter, de eigen gaardheid van den staat als één van de vele levenskringen, en handhaven de soevereiniteit in eigen kring.

Maar in revolutionairen zin genomen is deze spreuk gansch en al foutief. Dan krijgen we dit, dat de staat het gansche leven onder zijn hoede gaat nemen, het gansche leven gaat reglementeeren, en op grond van het „algemeen belang“ gaat ingrijpen in de rechten van de andere, zelfstandige levenskringen, gezin, maatschappij enz.

Het is te vreezen dat wij in ons land enigszins dien kant opgaan. Ik denk aan de geldsaneering. Natuurlijk is dat een hoog noodige en zeer voortreffelijke maatregel. Het is juist, dat we gaan afvalen van het hoge niveau van schijnrijkdom naar het lage niveau van reële armoede waarin we als volk verkeerden.

Maar wanneer daaraan verbonden wordt een staats-socialistisch ingrijpen in en beheerschen van onze particuliere economie, dan komen we in revolutionaire spoor.

Het eerste, de geldsaneering, is een zuivere toepassing van de spreuk: salus publica suprema lex, maar het tweede is daarvan de revolutionaire caricatuur.

Sappemeer.

B. JONGELING.

Gehandhaafd isolement.

Het is een bekend gezegde, dat de wereld van slechts weinige gedachten leeft. Dat blijkt ook in dezen tijd. Allerlei gedachten, die reeds lang als verouderd golden, worden den volke opnieuw als gloednieuw voorgedrukt.

Het spijt ons, dat wij dit ook moeten zeggen van de in sommige kringen, met name in de Nederlandsche Hervormde Kerk, met kracht naar voren gebrachte gedachte, dat de tijd voor Christelijke maatschappelijke (en andere) organisatie voorbij zou zijn.

Men zegt het niet altijd zoo scherp. Men waarschuwt tegen separatisme, men wijst er op, dat de vóór 1940 nagestreefde samenbinding van Christelijke krachten niet vrij was (soms zegt men het ook scherper) van wereldgelijkvormige smetten, men wijst er op, dat de discipelen, toen zij het bevel kregen henen te gaan en alle volken te onderwijzen, niet begonnen voor de veiligheid een Christelijken visschersbond op te richten, maar de wereld zijn ingegaan, slechts één woning kennende, de Kerk. En wie zou niet beamen, dat het nooit de taak van den Christen kan en mag zijn zich *isolationistisch* AF TE SLUITEN in eigen knus veilig kringetje en de wereld maar de wereld te laten, die — ook op maatschappelijk en politiek terrein — in het boze ligt? Wie zou niet erkennen, dat de Christen steeds moet beseffen, dat het niet door kracht en geweld, niet door sterke — politieke of maatschappelijke — organisaties, maar door Gods Geest geschiedt?

Maar daarbij blijven deze critici niet staan. Zij betoogen verder, dat wij met onze afzonderlijke christelijke groeperingen — in dit verband ook Christelijke „separatistische organisaties“ geheeten — een barrière oprichten tusschen de zoekende menschen van ons losgeslagen volk en de Kerk, die de Goddelijke boodschap

opnieuw

wereld.

Het zijn van De K. in den heil omgeving, gaan van komt in d. van den b. befaamde kanten to die ander steegh, er te verhef dien de le

Het is dat groe pelijke te veroor gesproken daad van de konse

Het is het C.N.V. teekent te derlijk sch telijke arb die der p aan SEP

Indertid verwatten en ISOLA

IN ON! Groen var strik en onjuist da al te vee

wilt gij: IN

En nu is

noodwend

dat de be

geeren of

ratisten, is

is ZONDI

SCHIETEN

verplicht t

ook op p

digen den

in de wen

condiging

plaatsl, ko

van Christ

een dwaas

En nu n

Het is eer

wereld, we

is gekome

Christelijk

Kerke-gelu

zich geen

het wellic

die organi

gingen bas

De man

satie blijft

daar in st

rijkt hij d

geven het

ren van d

Die ERV

ten van e

Moet nu d

lijdensweg

Da Koolha

worden?!

Het ziet

moet gaan

Herv.en C

ken aan d

tionale vol

zout in de

hij het niet

danige rich

thodox Ch

zou hij, na

ken en „a

stichte Ch

Maar hoev

dan al nie

zijn gevolg

geven van

selfen zulk

woordelijk

Of dan d

slag nimmi

in het zoo

hoogmoedi

Maar is d

Immers, l

steling op

lijke, erf te

zeker isola

bedenken

beginnel ui

en de were

en betoons

delijke geb

is gelegen

ben onze t

ganisaties l

op ons nati

maal meer

Kerke-bood

uitdragen!

Men kon

door het l

sing“ van

In de mod

„GEORGAN

En dan s

ming strov